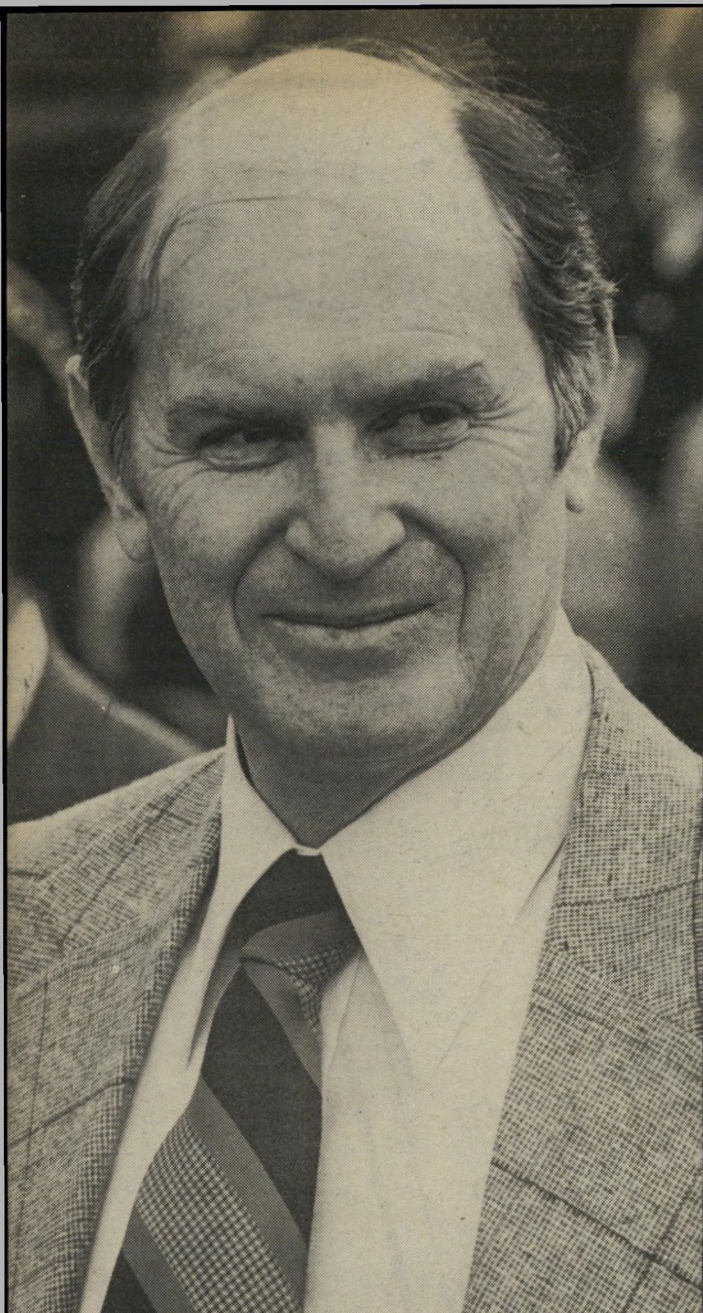

במולדת האנגלית של שיטה זו משתמשים בה אישיים של הנאשם וחשש התביעה מפני זינו

ההליכים

יועץ מישפטי זמיר שיקול-דעת מוחלט

הצעתו של בעל-המיפעל, אך זה עמד על כך בתוקף. יש לך ילדים קטנים ואני לא רוצה להיות אחראי לכך שתחלה בגלל העבודה אצלי, אמר בעל-המיפעל.

גיל יצא לחופשה וכמעט את כל הזמן בילה עם חגית באתר-הבניה של ביתם. הוא ידע כי זמנו קצר ורצה לסיים את בניית-הבית לפני מותו.

אבל הבלתי-צפוי קרה. כאשר יצא גיל לחופשה, הביא בעל-הבית למיפעל את בנו הצעיר, שלמד עריין באוניברסיטה. הבן היה מעריץ גדול של גיל ולקח לעצמו כמשימה ללמוד מעברו של גיל במיפעל.

הבן חקר את כל העסקות שגיל טיפל בהן ונתקל בחומר בלתי-רמז, בעיסקה עם אנגליה. הוא ניסה להבין, וכאשר לא הצליח, לקח את החומר לבדיקת מוריו באוניברסיטה.

כאשר התעורר כבוקר, גמלה החלטה בליבו של גיל: הוא לא יספר לאיש על מחלתו, הוא לא יצער את מישפחתו בפרטים המכאיבים של המחלה והוא ישתדל למצוא דרך שתבטיח למישפחתו את הבית שתיכננו.

בעבודה לא היה ראשו נתון לחשבונות היומיומיים. מוחו חיפש דרך להשיג כסף מהר וללא סיכון מידי. זה לא בסדר לגנוב, עברה מחשבה במוחו. אסור לי להסתכן בעבירות, המשיכה המחשבה לרוץ. אבל מייד צצה מחשבה שנייה, שאמרה, "זה גם לא בסדר שאני אמות בייסורים תוך חצי שנה, צעיר ומלא-ארץ, ומישפחתי תישאר ללא פרוטה."

החודמות באה אחרי שבו. הזמנה גדולה שנשלחה על-ידי המיפעל לאנגליה. על גיל הוטל לסדר את כל הסידורים הכספיים, להכין אשאים בנקאיים, לקבל הלוואות שונות ולנהל את המשאומתן עם החברה האנגלית. כרואה-חשבון ומומחה-לכספים, לא היה לגיל קשה להעביר חלק מהכסום האריר של העיסקה לחשבוננו הפרטי. כאשר יגלו את זה, אם בכלל יגלו, אני כבר אהיה בקבר, הבית יהיה גמור והמישפחה תגור בו, חשב גיל.

הוא המשיך לתכנן עם חגית בעד רבים את ריהוט הבית החדש ואת צבע החרסיות באמבטיה של הילדים. גם כאשר הירווריה-הרטה עלו בו מפעם לפעם, היה מייד גונב עליו הרגש של העולם חיובי לו פיצוי על המחלה הנוראה, שתמית אותו במיטב שנותיו.

הבן גילה

את המעילה

מחלה החלה לתת את אותותיה לבגיל. הוא היה חיוור וחלש, ואשמים החלו להרגיש בכך. בעל-המיפעל אמר לו יום אחד: גיל, משהו לא בסדר אצלך, אני חושב שאתה עובד יותר מדי, זה בטח העיסקה מאנגליה שאתה משקיע בה את כל זמנך. אני מציע שתיקח חופשה קצרה ותתי-אושש."

גיל ניסה להתחמק ולרחות את

הפיתרון נמצא בספר-החוקים

היה זה אחד המורים שגילה כי גיל מעל בכספי החברה.

תדהמה נפלה על בעל-המיפעל. הוא לא יכולה היה להבין מדוע היה גיל צריך למעול. הרי אני כשחתי בו כל-כך, נתתי לו משכורת נהדרת והוא ידע שיש לו עתיד מזהיר אצלנו, אני פשוט לא מבין, אמר לבנו. אולם כאשר התברר מעל לכל ספק כי גיל מעל בכסום עצום, פנה בעל המיפעל למיטרה.

כאשר קיבל גיל את כתב-האישום, השאיר את אשתו וילדיו בבית-ההבראה, שם היו, ונסע לתל-אביב. הוא מיהר למשרדו של עורך-דין. תראה, אני מודה שעשיתי שטות, גנבתי את הכסף בתיקווה שנספיק לבנות את הבית, אשאר לילדי ואשתו את בית-חלומותיהם, וכאשר יתגלה העניין אני כבר לא אהיה כאן, והם יבינו כי עשיתי זאת מרוב אהבה להם. אבל כעת, אם יכתבו עליי וכל מה שאורש לבני יהיה כתם הגניבה והמעילה, מה לעשות? שאל. לעורך-הדין לא היו הרבה תשרבות.

יש לי פיתרון עדיף על התאכדות, אמר עורך-הדין. אני חושב שזה בדיוק הפיתרון למיקרה כמו שלך."

עורך-הדין הוציא את ספר-החוקים ועילעל בו. יש מוסד שקוראים לו עיכוב הליכים מישפטיים. אני חושב שזה בדיוק המיקרה המתאים להשיג תמש בו. גיל הביט בו בחוסר-הבנה: מה זה עיכוב הליכים? שאל.

זהו מכשיר מישפטי מיוחד, שנתקבל אצלנו מאנגליה. ליועץ המישפטי לממשלה יש סמכות מיוחדת, כאשר הוא משתכנע שיש הצדקה לכך, להקפיא את המצב המישפטי מייד אחרי הגשת כתב-האישום. בעבירה של פשע הוא יכול לחדש את ההליכים תוך חמש שנים, ולכן אם במיקרה ימצא מרפא למחלתך, ואחרי זמן-מה יראה היועץ-המישפטי כי בעצם אתה מסוגל לעמוד לדין, הוא יכול להפשיט את ההליכים ולפתוח את המישפט מחדש. אולם כאשר הוקפאו ההליכים, אין עליך כתם של הרשעה, למרות שאין זה זיכוי מוחלט."

זכר של

אדם הגון

באנגליה, מולדת עיכוב-ההליכים, מוגשות כחמישים בקשות כאלה מדי שנה. בארץ יש כמעט בית-חרושת שלם העוסק בבדיקת הבקשות לעיכוב הליכים. ליועץ-המישפטי יש כמה וכמה עוזרים, הקוראים מדי יום בקשות כאלה, המוגשות על-ידי אורחים שונים. הם בודקים את התיק ואת הנסיבות וממליצים לפני היועץ המישפטי אם לקבל את הבקשה או לרדות אותה.

רוב הבקשות מוגשות בידי נאשמים מסיבות אישיות: מחלות, שכול, תאונות-דרכים או בריים דומים, המשפיעים לעיתים על רעתו של היועץ המישפטי. אולם רק חלק קטן מאוד מבין הפונים נענים ומישפטים מעוכב.

לעיתים משתמשים במכשיר זה גם תובעים או פרקליטי-מחוז. כבר קרו מיקרים, שעד מסויים, שהיה עיקרי לתביעה, נעלם. בלעדיו אי-אפשר היה לסיים את התיק בהרשעה. אילו היו ממשכיים במישפט, היה נבאשם ויצא זכאי מחוסר-ראיות. לכן במיקרה כזה

פונה פרקליט-המחוז ליועץ המישפטי, מסביר את המצב, מספר על חומרת-העבירה ומבקש עיכוב-הליכים. הפרקליט מקווה כי תוך חמש שנים יחזור העד האבוד לארץ, ואפשר יהיה לחדש את המישפט נגד הנאשם ולהשיג הרשעה. הדבר עדיף למדינה על זיכוי מוחלט של העבריין.

אבל גם במיקרים נוספים מוצאים כי עיכוב-ההליכים הוא המכשיר היעיל ביותר. כאשר עבריין הופך לעד-מדינה, מגישים נגדו העיתים כתב-אישום על העבירה שבה הוא מעורב, ומבטיחים לו כי אם יעיד ויספר את כל הידוע לו ויגרום להרשעתו של עבריין אחר, יבוטל מישפטו.

מכיוון שהמדינה חוששת כי יסרב להעיד כפי שהבטיח, משתמשים במכשיר של עיכוב-ההליכים. מעכבים את ההליכים נגד ער-המדינה — ואם הוא איננו ממלא את חובתו ואיננו מעיד כפי שהבטיח, מחדשים את ההליכים והוא צפוי להרשעה ועונש. אם הוא מעיד כמבוקש, לא יחודש מישפטו.

אני חושב כי במיקרה שלך, אם נביא אישורים רפואיים מתאימים, נסביר את מצבך ואתה תשתדל להחזיר את הכסף, נצליח לעכב את ההליכים, אמר עורך-הדין.

גיל הביט בעורך-הדין כמבט מבודה: תראה איך שהסתבכתי. רציתי רק להשאיר למישפחתי בית, שיזכרו איוה אבא טוב הייתי, וכעת אני שמח שאוכל להשאיר להם לפחות זכר כארם הגון ולא רשע ועבריין. אחזיר את כל הכסף, אסביר לאשתי את הכל ואוכל למות בשקט."

עורך-הדין פנה לפרקליט-המחוז והסביר לו את המיקרה, והגיש בקשה לעיכוב ההליכים המישפטיים נגד גיל. היועץ המישפטי עיכב את ההליכים

מייד עם קבלת הבקשה והאישורים הרפואיים. גיל נפטר אחרי שלושה שבועות.

ניתוח מישפטי

סעיף 231 (א) לחוק סדר-הדין מסמך את היועץ המישפטי לעכב הליכים. הוא עושה זאת בהודעה מנומקת. הגמטרת בכתב לבית-המישפט שלפניו הוגש כתב-האישום. הסמכות מתחילה עם הגשת כתב-האישום ומסתיימת עם הכרעת-הדין. קיים ספק אם סמכות עיכוב-ההליכים חלה גם על מיקרים שבהם מגיש את הקובלנה הפלילית קובל פרטי. יש גורסים כי ליועץ המישפטי יש סמכות לעכב הליכים רק בתיקים שהוגשו על-ידי המדינה.

ליועץ המישפטי יש שיקול-דעת מוחלט כאשר לאישור או רחיה של בקשה לעיכוב-ההליכים. לפיקוח על שיקול-דעת זה נתון לבג"ץ. כל עוד פעולתו של היועץ המישפטי היתה כיושר וממניעים טהורים, לא יתערב הבג"ץ.

אם מחליט היועץ המישפטי הנאשם, היא מועברת ליועץ המישפטי באמצעות התובע המטפל בתיק. הוא מצרף את חוות-דעתו וממליץ את המלצתו. ליועץ המישפטי יש סמכות לשמוע טיעון בעל-פה, במסיגרת בקשה לעיכוב-ההליכים, אך הוא משתמש בה לעיתים נדירות. אם מחליט היועץ המישפטי לחדש הליכים, מסיבה כלשהי, מתחיל בהם בית-המישפט מחדש או ממשיך מאותו מצב שבו הוקפאו, בהתאם לשיקול-דעתו. אם עוכבו ההליכים בשנית — שוב לא ניתן לחדשם.

אילנה אלון